

Összefont karral
Válaszaink a testbeszéd nyelvén

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

7. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Bányai László

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A kommunikáció nonverbális eszközeinek felismerése, a testbeszéddel és az arcjátékkal kifejezett üzenetek megértésének gyakorlása, saját nonverbális jelzéseink tudatosítása
A modul témái, tartalma	<p>Témái: Kapcsolatok – nonverbális kommunikáció, együttműködés</p> <p>Tartalom: A nonverbális kommunikációt (a testbeszédet és az arcjátékot) a ráhangolás során fotókon szemléltetjük, majd játékok segítségével tapasztaltatjuk meg a beszéd nélküli közlésekben rejlő lehetőségeket és a verbális kommunikáció hiányából fakadó csapdákat. Sor kerül a különböző működő gesztusok értelmezésére és félreértelmezésük következményeinek tudatosítására. Szólunk a különböző kultúrák és történelmi korok nonverbális kommunikációjának eszközeiről, és végül megtapasztalhatják a tanulók azt is, hogy mit értenének meg a körülöttük zajló történetekből, ha a kommunikációból teljesen eltűnnének a szavak, és kizárólagosan nonverbális jelzésekből kellene tájékozódniuk.</p>
Megelőző tapasztalat	A nonverbális jelzésekkel kapcsolatban megélt élethelyzetek, félreértésekből adódó konfliktusok
Ajánlott továbbhaladási irány	Az eredményes kommunikáció feltételei, technikái
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek
Kapcsolódási pontok	<p>NAT-hoz: Ember és társadalom; Művészetek (tánc és dráma)</p> <p>Tantárgyakhoz: társadalomismeret; osztályfőnöki óra</p> <p>Modulokhoz: Hogyan mondjam, hogy megértsd végre? (10. évfolyam); A lélek láthatatlan kék foltjai – verbális bántalmazás (10. évfolyam)</p>
Támogató rendszer	<p>Forgács József: <i>A társas érintkezés pszichológiája</i>. Kairosz Kiadó. Budapest, 2004</p> <p>Roger E. Axtell: <i>Gesztusok</i>. (Fordította: Cserna György) Alexandra. Debrecen, 1997</p> <p>testbeszed.lap.hu</p>

Módszertani ajánlás

A szavak nélküli kommunikáció fontos eszközei a gesztusok, amelyek tudatos használata sokban segíti a mindennapi kommunikáció hatékonyságának fokozását. Ez a korosztály inkább a gyakorlati oldal iránt fogékony, ezért nagyon fontos, hogy a jelenségek szintjén foglalkozunk a kérdéskörrel. A kommunikációról (verbálisról és nonverbálisról egyaránt) több alkalommal is hallanak még más tanórákon is. A modul feldolgozásához két változatot javasolunk. Nehézségi fokozatban nincs nagy különbség ezek között.

Előzetes feladatot adunk. Egy vállalkozó tanuló a második órán olyan filmrészletet mutasson be, amelyből hiányzik a hang. A tanulók próbálják ki: mennyit értenek meg a történetből, ha azt először szavak nélkül ismerik meg, és a látványból (testbeszédből, arcjátékból stb.) kell megállapítaniuk, hogy mi történt. Kérjük meg a vállalkozó tanulót, hogy időben jelezze, milyen technikai eszközökre lesz szüksége a filmrészlet bemutatásához. Hasznos, ha lehetőség van a képek kivetítésére a ráhangolásnál, de ha ez nem valósítható meg, kinyomtatott képekkel is elvégeztethető a feladat.

Több drámapedagógiai elemet és játékot is javasolunk, hiszen a szavak nélküli kommunikáció ezek segítségével valósítható meg a legmeggyőzőbben. A szerepjátékok, helyzetgyakorlatok esetében ne erőltsük azokat a tanulókat, akik idegenkednek a szerepléstől. Támazkodjunk azokra, akik szívesen szerepelnek, és a zárkózottabb tanulókat inkább más feladatokban aktivizáljuk.

Fontosnak tartjuk, hogy a téma feldolgozásába beépüljenek a tanulók tapasztalatai és élményei. Ugyanakkor az is lényeges, hogy a tanulók megismerkedjenek különböző korok és kultúrák gesztusaival és nonverbális közlési módjaival is.

Számos esetben van lehetőség a páros és csoportos tevékenységre is. Figyeljünk azonban a részidők betartására, mivel a játékokba való belefeledkezés gyakran arra csábít, hogy elfeledkezzünk a tervezett útról és elveszítsük a fonalat.

Hagyományos értékelésre itt nincs szükség, de a kiemelkedően teljesítő tanulókat dicsérjük meg.

A modul mellékletei

Tanári segédlet

P1 – 12 darab fotó (külön könyvtárban, kivetíthető és/vagy nyomtatható formában)

Az A variációban 5 darabot választani lehet belőle kivetítésre. A B variációban mind a 12 fotót kinyomtatjuk, és annyit másolunk belőle, hogy minden tanulónak jusson egy-egy kép. Lehetőleg azonos számban álljanak rendelkezésre az egyes képek.

Tanulói segédletek

D1 – Feladat a képekhez
Minden tanulónak szükséges.

D2 – Űrlap a megfigyelők feljegyzéseihez
2 példány szükséges.

D3 – 10 darab szerepkártya (szétvágható)
1-1 példányban van rájuk szükség.

D4 – Gesztusszótár
Valamennyi tanulónak szükséges.

D5 – Nonverbális közlések (szövegrészlet feladatokkal)
A szövegből valamennyi tanuló számára másolni kell egyet, a feladatlapból pedig csoportonként egy darabra van szükség.

D6 – Közvetett üzenetek az érzelmekről (szövegrészlet feladatokkal)
A szövegből valamennyi tanuló számára másolni kell egyet, a munkalapból pedig csoportonként egy darabra van szükség.

D7 – Értékelő lap
Valamennyi tanulónak szükséges.